

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával

Szerkesztik:

Nagy Károly,

Vajda Ferencz,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Pénz és becsület.

Erdélynek egyik fejedelme, ki vallásunk érdekében sok háborut viselt, azt mondta, hogy három dolog kell a háboruhoz: pénz, pénz és ismét pénz. A mai ember is azt mondja, hogy három dolog kell a megélhetéshez: pénz, pénz és ismét pénz. Az erdélyi fejedelemnek igaza volt, mikor a pénzről azt mondta, hogy a háboru folytatásának legfőbb eszköze; de vajjon a mai embernek igaza van e, mikor a megélhetés egyedüli eszköze a pénzt kiabálja uton-utfélen? Nem hiszem, hogy igaza lenne. Akkor teljesen igazat adnánk annak az embernek, aki elmegy lopni, mert pénzt szerez, a pénz pedig egyedül az, a mi életünket biztosíthatja. Akkor igazat adnánk, a pókaiaknak is, s azt mondanók, hogy becsületesen jártak el, mikor eladták hitőket, hogy pénzt szerezhessenek. Akkor egészen felfordulna e világ rendje, ha a pénz lenne csak az, a mire az embernek szüksége van, hogy megélhessen. A pénz csak eszköze a megélhetésnek, nem pedig feltétele. Ez hihetetlennek tetszik nagyon sok ember előtt, kik egyedüli életfeltételeknek nézik a pénzt. Lám! az első ember megelégedett azzal, a mit a föld termett. Utánuk, a kik következtek, mára maguk kényelmére is gondoltak és bizony hosszas uton, sok próbálgatás után megbizonyosodtak a felől, hogy lehet az embernek, mással is élnie, mint a mit a föld vadon terem. Csak tudni kell a módját. Meg kell a földet művelni. Ide eszköz kellett. Mert hát, a tiz körmével is megpuhíthatja valaki a földet, de hát kényelmesebb ekével. És aki mind csak ekével művelné a földet ugye, hogy nem kapna semmi termést? A pénz dolgával is így állunk. Mert az bizonyos, hogy először nem volt

pénz, s csak azután kezdettek az emberek a vásár megkönnyebbitése végett pénzt használni. S csak pótolták vele a vagyont, mivel könnyen lehet vinni ide is oda is. Tehát az az ember is, aki csak pénzzel akarna megélni, az sem kapna semmi termést az ő lelkében, mert mind csak az eszközre fordítaná figyelmét, a nélkül, hogy a magra is gondolna. Ez a mag pedig igen drága. Ennek a neve: becsület. A mai világ felfogása erről, hogy úgy mondjam: igen furcsa. Ha egy ur a másíknak tyukszemére hág, már megpiszkolta annak becsületét s ki kell tisztítania. Mintha bizony ezzel úgy lehetne bánni, mint a szennyes ruhával. De ha valaki eladja a hitét, s nagy uri módon él tovább, lelkében nehéz harcot vív s e harczban eltudja titkolni, a rettenetes hangot, a mely lépten-nyomon hangzik fülébe: «Nem vagy becsületes, nem vagy becsületes!!» az e világ felfogása szerint nagyon becsületes. Hogyne lenne az! Van pénze; az emberek megsüvegelik már messziről. Van jó ruhája. A becsületesség messziről mosolyog róla felénk. Ez a mai világ felfogása szerint a becsület. Az emberek, mikor így gondolkoznak nagyon messze járnak a helyes uttól. A becsület és pénz a mai világban szinte egy. Ez helytelen. A becsület a lélek legdrágább kincse, míg a pénz csak eszköz e világban való megélhetés könnyebbé tételére. Ne tegyük mi össze a kettőt. A pókaiak összetették. Mit értek vele? Hát bizony semmit. Mert míg a vagyont megmentették, egy-két évi fáradságosabb, szorgalmasabb munkától megmenekültek; addig az ő lelkük idegen világba tévedt, hol nem süt a nap, hol nincs élet, ami bizony nagyon, de nagyon drága ár azért a pár fillérért, a miért hitőket, becsületüket eladták. Óvakodjunk az ilye-

nektől. Most nagyon veszedelmes idők járnak. Idvezítőnk hogy is tanított? *«Ne vigy minket kísértetbe.»*

A szövetkezetekről.

Sokszor halljuk: olyan világot élünk ma, hogy apáink a mostani dolgról még álmodni sem mertek volna. Bizony a világ ma gyorsan halad. Ki nem érti meg a kor intő szavát, nincs erre értelme, szive, lépten-nyomon keserűen megbánja.

Azon új intézmények között, melyek a nép boldogítására vannak hivatva, a legelső helyek egyikét foglalják el a szövetkezetek. Ma már sokan vannak olvasóink között, kik ismerik ezen áldásosan működő társulatokat, nem úgy mint a 80, 90-es évek közepe táján, mikor csak egy néhány száz népert lelkesülő, annak érdekét szíven hordozó férfi küzdött ezen nemes célú intézmények diadaláért. Ma már az 1898, 23 t.-cz. megalakítása után megindult szélesebb körű s állami támogatással is dicsekvő mozgalom oly örvendtes az országban, hogy a felhívásoknak az országos központ, a szövetkezetek megalakítása tekintetében alig képes megfelelni, pedig alig 3 év leforgása alatt több mint 1200 szövetkezetet vett fel kötetlékébe. Az az intézmény, mely ily rövid idő alatt, a mi bizalmatlankodni szerető népünk kebelében, ily rohamos elterjedésnek örvendhet, bizonyára nagyon jó és üdvös kell hogy legyen. Ugyis van.

Mindenki jól tudja, mi volt nekünk a mult-

ban, mi jelenben nagy bajunk. Az, hogy a nép igazi bajaival senki sem törődött. A közjót, más ügyét szívére kevés ember vette. A vagyoniilag erősebbek igyekeztek jól kihasználni a szegényebbek gyengeségét. Még a legrendesebb gazda, mesterember, napszámos is néha kölcsönre szorult. Ilyenkor a helybeli pénzes emberek adtak ugyan, de hallatlan busás kamatra. Közönségesen 2 koronára 2 fillért számítottak hetenként. Ezen felül nem ritkán még napszámot is kellett tenni. Számítsa ki bárki, mily kegyetlen rablást követtek el egyesek embertársaikon, mikor 200 koronára 100 koronánál több kamatot zsebeltek be. A hatvanas évek kezdetével a városokban felállított takarékpénztárak ugyan némileg segítettek a fenti szomorú helyzeten, de mivel ezek is nem a nép, hanem a részvényesek, vagy a vezetők érdekét tartották szem előtt, igen sok esetben a szegény embert a tönk szélére juttatták. A kamat ugyan kevesebb volt, de a mellékjárulékokkal elég magasra emelkedett. Mivel ezen intézetek többnyire nem ismerték a kölcsönzőket, a magas kamat fizetése mellett kiszolgáltatták őket a falu egy néhány tehetősebb és ismertebb tagjának. Ezek aláírása nélkül kölcsönt nem adtak. Kik pedig annak fejében drága árat szabtak, még a ki csak napszámokat tétetett Isten fizesse volt. A mellett a távoli takarékbaba való járás egy-két napjukat elraboilta, költsékezésbe keverte. Ha valami okon a lejárat napján fizetni nem tudtak, irgalom nem igen volt, mert nem ismerték a haladékot kérő állapotát. A városi takarékok a könnyebben gondolkozó embereket könnyelmű adósság csinálásra csábították, mert a kölcsön

TÁRCZA.

Két öreg.

*Két egyszerű embert ismerék,
Mind a ketten olyan öregek,
Csöndesek már, kevés a szavuk,
Szóra ritkán nyílik ajakuk.*

*Akkor se hivalgó beszédre,
Akkor se valami egyébre:
Az Ur elé járó fohászra,
Hálaadó, csöndes imára.*

*Abban is alázat, mód felett,
Vége nélkül való szeretet,
Szelíd megnyugvás odáig,
Az utolsó nehéz óráig.*

*... Az a két öreg még, hadd éljen,
Csöndes napokról még reméljen.
Uram, kezdeddel áld meg őket,
Az én két jó, öreg szülőmet!*

(Szentleányfalva.)

Fuhász Sándor.

Apró történetek.

A bűvös paiss és bűvös páncsél.

Nagyapó térdein ül Jancsika, az élénk szemű, okos fiucska. Szörnyen bele van melegedve a fecségésbe, arca egészen neki pirult. A nagyapa komolyan, odaadással hallgatja a kis legény szavait, csak jóságos szürke szeméből csillan ki néha egy-egy futó mosoly, mely végig illanva öreg arcán, fehér bajusza alá húzódik meg.

— Igen bizony, nagyapa, én vitéz akarok lenni, olyan, mint Atilla, vagy Hunyadi János. Olvastam ám én rólu az édes apa piros táblájú könyvében, aztán meg Pista is sokat beszélt rólu, pedig ő tudja, mert már a kolégyomba is jár.

— Aztán minek akarsz te olyan nagy katoná lenni, Jancsika?

— Hát hogy harcoljak! Menjek a háboruba, vágjam a gonosz ellenséget, legyek hatalmas, féljenek tőlem a rossz emberek, a jókat megvédelmezhessem! Juj, hogy apritanám őket, tudom megemlegetnének!

S a gyerek szemei villogtak.

— Ej ej, te kis vérengző, de hátha téged is leapritana valaki?

— Sz' épen ez a! Ettől félek én is! Nem azért, hogy meghalok, mert ez dicsőség, s a halál nem fáj, úgy-e nagyapa? Hanem azért, mert aztán nem élek, s akkor ki örvendene a győzelem-

lehető biztosságán kívül, semmi egyébre nem ügyeltek. Hány gazdának, mesterembernek vagyonkája uszott el ilyen formán a takarékok zsilipjén.

A nyugati országok példaira tekintve hazánkban is akadtak egyesek, kik fájó szívvvel látták, hogy nemzetünk zöme, a rossz hitelviszonyok miatt, miként közeledik a pusztulás felé. Pestvármegye tanácstermében történt meg az első hihetetlennek látszó lépés a nép érdekeinek megvédésére. A kezdetben mosollyal fogadott kicsiny gárda élére a dusgazdag, de nemes szívu gróf Károlyi Sándor állott. A jó munkát Isten megáldotta, néhány év múlva 400 szövetkezet hinté községekre és vidékekre áldását. A nemes munkát meg kellett, hogy lássa az ország kormánya, a nemzet képviselője, az országgyűlés is. A fenti törvény megalkotását elsőrendű szükségnek ismerte el az ország mindkét háza. Ma már több mint 60 hivatalnokkal vezeti, a törvény alapján szervezett, mindazonáltal elég önállósággal rendelkező, országos központ, a szövetkezeti ügyeket, lépésről lépésre azon van, hogy ezek a gyengébb nép érdekét minél önzetlenebbül, minél tisztábban szolgálják.

Lajos János.

(Folytatása következik.)

70 mértföldet gyalogolt hogy a prédikációt hallgathassa.

Az angol hittérítők már régóta búzolgokodnak, hogy Indiának pogány lakóit a keresztyén

nek? De tudja mit, nagyapa? Én olvastam a mesés könyvemben, hogy egy német lovagnak olyan bűvös pánczéla volt, hogy azon nem fogott se a fegyver, se a golyó. Százan meg százan rohantak rá, ő csak vivott kétélű pallósával, s nem tudták lebírni. Nagyapa, nagyapa, ilyet szeretnék én szerezni. Ugy-e kerít nekem ilyet nagyapa!

A nagyapa gondolatokba mélyedve révedez maga elé.

— Nagyapa, mondja meg, hogy lehet ilyenhez jutni?

— Légy jó ember, s szeress, — mondja meleg, erős hangon a nagyapó.

Jancsika bámulva néz nagyapóra. Nem érti a dolgot. Hiszen ők nem erről beszéltek! S a nagyapó olyan ihletett komolysággal néz egyre maga elé. Talán haragszik? Talán reá haragszik?

Félénken száll le az egyre szóvalan nagyapó térdéről, s szepegeve sompolyog ki a szobából.

Csak mi maradtunk ketten a szobában: én, s az öreg pap, a fehérhajú nagyapó. Csönd állott be. Aztán megszólaltam:

— Szegény kis Jancsika! Hogy vágyott a bűvös pánczél után, s mikor megmondotta neki bátyám, hogy elkedvetlenedett!

— Ő nem ilyen pánczélról álmodozott, mint a milyet én értettem. Másféle pánczél, másféle harcz motoszkált az ő fejében. Majd megérti, s adja az Isten, hogy felfegyverkezzék vele.

vallásra térítsék. Nagyon sok ref. templomot és iskolát építettek s évenként ezerekre menő bibliát és vallásos iratot osztanak szét.

Több mint 40 évvel ezelőtt — egy ilyen vallásos irat, kézről-kézre járván India belsejéig jutott, — hol még soha sem járt hittérítő. Az irat czime: «Lelki tanítás» volt és a református vallás alap igazságait foglalta magában. Ez a vallásos irat egy főnök kezéhez került, ki előkelő családból — származott és nagy tiszteletnek örvendett a vidéken. Átolvasta a könyvecskét, aztán ismét előlkezde és figyelmesen ismét végig olvasta. Most hallotta először, hogy a hindu valláson kívül más vallás is van. Fölnyiltak szemei és gondolkozott saját állapota felett. Belátta bűneit, tévedéseit s előtte állott most az ut is, melyen járva megszabadulhat bűneiből. Magához hívta nejét, gyermekeit és szomszédjait, felolvasta az iratot s kijelentette, hogy a keresztyének sorába kíván lépni.

Most már egy keresztyénnel óhajtott volna találkozni. Végre meghallotta, hogy falujától mintegy 70 mértföldnyire egy hittérítő lakik, ki rendszeresen prédikál a városban. Azonnal elindult gyalog, járatlan utakon, sziklás hegyeken keresztül a város felé. Hosszas, fárasztó és veszedelmes utazás után is, — rendkívül nagy volt öröme midőn megtalálta, a kit keresett — a hittérítőt és hallgathatta a prédikációt.

Örömmel sietett haza s azután egész családjával — visszatért, hogy ők is hallhassák a tanítást s a keresztyén vallás kötelékébe lépjenek mindnyájan. Gyermekeit ott is hagyta a hittérítő iskolájában, hogy alaposan megtanulhassák

— Hiszen akkor ez a kis fecsegő most az ő jövő sorsáról beszélt, a mint gyerekes álmaival fakgatta bátyámat.

— Ugy van, öcsém, ez a gyermekes beszéd nemcsak az ő, hanem a mindnyájunk jövőjéről és életsorsáról példázza. Sőt többet mondok: az egész emberiségét is. Harczban élünk, az élet harczában. S már a csatatér is olyan alkalmatlan: a föld. Természeti akadályok, éles kődarabok nyögözik és vérzik lábainkat. Szemünket köd homályosítja el, karunkat láthatatlan kezek akadályozzák. Jaj annak, aki egy tapodtat is enged, veszve van. Aki tágít, elbukik. S aztán az ellenségek. A sötét ködből rémek csapatja formálódik: tudatlanság, babona, elfogultság, részvétlenség, gyűlölet. Lábad alatt az ingoványból a kísértés kigyója sziszeg fel, tovább pedig az irigység lidérczlángja lobog. Az önzés pedig lefegyverzi és gyöngéd erőszakkal magad felé hajlitja kezéd. Az egész felett, mint fővezér uralkodik az isten-tagadás. De ez még mind nem elég. Ott vannak felebarátaid, kik legyőzettek, vagy önkényt adták meg magukat, s a bűn zsoldjába állottak. Ezek a legveszedelmesebbek, mert ismerik gyenge oldalaid, a hol hozzád lehet férközni. Ismerik — tapasztalásból. Végül ott vagy te, saját magad, testi képmásod, s ez a te képmásod úgy hajlik a szóra, szeretne már meghódolni. Ne higgy neki se! Ne engedj saját magadnak se! csak küzdj tovább,

a parancsokat, melyeket nagy mesterünk hagyott nekünk.

Az öreg főnök utolsó éveit folytonos imádkozások közt töltötte; számtalanszor hálát adott Istennek, hogy egy vallásos irat által az idvesség utjára vezette. Két fia pedig jelenleg is mint ref hittérítők működnek.

Vajha mi is úgy szeretnők Isten igéjének hallgatását, hogy semmi akadály vissza ne tartana isten házának látogatásától! Vajha törekednénk mások üdvét is előmozdítani, vallásos iratok terjesztése által!

Szabó Lajos.

Emberek.

Egyik tenger pénzzel
Indul a világba
S hogy kevés a pénze,
Már féluton látja.

Másik az eszével
Kérkedik keményen
S éppen bölcsesége
Nagyja cserbe szépen.

Es van, aki mások
Jó szívére számít:
Hátha megsegítnék
Egész a halálig.

éned egész lelkével, lelkednek minden erejével.

— De hát mivel küzdjön, mivel védekezzék az ember?

— A bűvös paizszsal s a bűvös pánczéllal. Azzal, a miről Jancsikának is beszéltem.

— S azzal is hogy?

— Egyszerűen. A bűvös fegyvereknek az a tulajdonsága, hogy önmaguknak van erejük, mely nem függ a gazdájuktól. Az a bűvös paizs: a hit, a bűvös pánczél a jóság, a szeretet, önmagukban értékesek. Sőt az embereknek is épen ez adja meg egyéni értéküket. Bűvös fegyverekhez csoda által jutottak a mesék hősei, valami jóságos szellem szokta őket azzal megajándékozni: hitet és szeretetet isteni kegyelemből nyerünk mi is. A hit! Nem elhívése valami természetfeletti mesének, nem, az ilyen hit üveg fegyver: fényes és ragyogó talán pengése is tiszta, de az első sziklán darabokra török. S a szeretet sem valami külső tulajdonság, nem ünneplő ruha, melyet jótékonykodásainkkor magunkra öltünk, s vigyázunk, hogy alamizsnálkodás közben a Lázárok rongyai be ne piszkolják valahogy; az ilyen szeretet aranyfűst volna, melyet a sors, vagy az idő keze hamar letöröl rólunk. S a hime fosztott ruha, máza vesztett cserép olyan siralmas látvány. Ez még nem a bűvös paizs, nem a bűvös pánczél

— Hát milyen hit az igazi, s melyik szeretet a való?

De csak akkor látja,
A segítség: átok,
Hogy megnyílt előtte
Az utolsó árok.

— Am akik szívükkel
Indulnak a harcra,
Bele nem fáradnak
Küzdelembe, bajba.

Lábuk meg se rogygyan,
Fejük meg se szédül,
S meg sem is ijednek
A villámos égtül.

Mert a lelkük nincsen
Kidegességgel telve,
Mert szívükben ott van
Az Urnak szerelme! . . .

(Szentleányfalva.)

Juhász Sándor.

Hazai krónika.

As állami tisztviselők mozgalma. Az állami tisztviselők fizetése javítása céljából rendezendő kongresszus központi bizottsága pénteken Vörös László volt államtitkár elnöklete alatt ülést tartott, melyen az emlékirat-tervezet tár-

— Óh, ha én azt ki tudnám mondani! Leírni, meghatározni a hitnek és szeretetnek valódi lényegét, az annyi volna, mint ujjainkkal megtapogatni az örök igazságokat. Ötven esztendeje prédikálok róla, s még sohse tudtam lelkem szerint kibeszélni, hogy mi az. A hit alatt én a léleknek csodás áthatottságát, megszentelődött, szárnyaló, előre törő, bizó és reménykedő, végül megnyugvó, vígasztalódó mivoltát értem. Mikor az ember lelkét az istenség határozza meg, de nem úgy, hogy határait vonja meg, hanem hogy áthatja, lényegét alkotja. Eh, de minek kressem a szavakat, gyönyörűen megmondotta Pál apostol: mikor a Krisztus él bennünk. Krisztus az *isten emberi eszménykép*; a szeretet pedig a hitnek testvére és folyómánya. A szeretetet így is nevezhetem: hit a világgal, főképp az emberekkel szemben. A hit nem bizonyos érzés, vagy érzélem, nem hangulat, a hit maga a valóság, a belső élet. Nem pusztán állapot, hanem cselekvő állapot, nem csak érzünk és gondolunk, hanem akarunk is, nem csak imádkozunk, hanem jótesszünk is, nemcsak hiszünk, hanem szeretünk is. Láttad-e a földből feltörő forrásokat? Az a kristálytiszta mélységes víz, melyet a föld burka, méhe sejt, fejlőd a színre; egy része pára lesz, égbe száll, más része virágokat, termőföldeket öntöz s tesz áldottá, harmadik az eltikkadt, epedő embereknek ad hűsítő italt, vagy csodás erejével betegeket gyógyít.

A király vezérkarával a hadgyakorlaton.

Ilyen kristálytisza, mélységes víz kebelünk burkolata alatt a hitnek, vallásosságnak lelke, a Krisztus. S ez megnyilatkozik. Egy része kitör és eget kér: felszáll az égbe, az Istenhez, *mint imádság*, felszáll mint a láthatlan szárnyakon felfelé csillogó pára tömeg Hálaadásnak és könyörgésnek hívják. Könyörög új erőért, új áldásért: *kegyelmi ajándékokért*. Mindig meghallgattatik, mindig kielégítettik. S a kegyelem leszáll, mint égi harmat, a szívbe, s ott beolvad újra abba a tiszta, isteni tengerszembe. Más része pedig ennek a belső tartalomnak kitör, mint szeretet, széjjel árad és megtermékenyíti a száradt földeket, a sziveket, a családban, egyházban, hazában. Harmadik része az elsikkadt lelkeknek a lelki szegényeknek adja a tudás és vigasztalódás édes italát, vagy pedig a beteg embereket gyógyítja, hogy azok eldobjassák mankóikat, mellyel eddig az örök sir felé vándorogtak: a késekedést és kétségbeesést...

Csend lett. Mind a ketten át voltunk szellemülve. Végre így szóltam:

— Ah, be szép, be csodás! A ki érzi, tudja hogy benne ilyen nemes tartalom van: nem félttem az élet harczától, az élet harcz ezer veszélyétől.

— Nem is lehet. Ez a léleknek nem csak tartalma, hanem alakja, nem csak ereje, hanem pánczéla és fegyvere is. Ez a bűvös paizs, ez a bűvös pánczél. Tartsd ezt a csillogó, mondhatatlan fényű fegyvert az ellenség, a bűn rémei elé:

látásától is kővé dermedeznek, szétfoszlanak. A sötétséget vakító sugár szakítja át, s rémei: a tudatlanság, babona, gyűlölet, elfogultság, süvitve szállnak messzire. A kísértés kigyójának kihull méreg foga, az irigység és nemtelen vágyak töre kicsorbul pánczélodon, az önzés elvakul, rosszakarát elnémul, istentagadás porba hull. Ne félj eltévelyedett felebarátaidtól, azon a pánczélon keresztül az ostorcsapás is simogatássá válik, s ők tekinteted sulya előtt meghunyászkodnak és megjavulnak. Ne félj magadtól se: nézd meg arczodat ama paizs tükrében, ha tiszták vonásaid, tiszta lelkiismereted is. Abban meglátod önmagad eszményképét is: azután igyekezz. Ne félj, ne félj, mert: «hol van halál a te fulánkod» és bűn, hol a te diadalmad!...

A pillanat magasztos volt. Mindkettőnk szemében köny csillogott. Az öreg áldón fejemre tette kezét, én lassan utána nyultam, s ajkamhoz vonva megcsókoltam.

E pillanatba újra benyitott Jancsika.

— Nagyapa, haragszik? — Kérdé siránkozó hangon.

— Dehogy haragszom — mondá az öreg és sóhajtott. Mintha angyal szárnyak csattogtak volna.

A következő pillanatban Jancsika újra a nagyapó térdein fészkelődött. Nekem pedig rezgett minden húr a szívemben, hosszan, erősen...

Ravasz László.

gyában kiküldött albizottságok jelentéseit tárgyalták. A kongresszus megtartásának helyéül a fővárosi Vigadót választották. A kongresszusra eddig 180 helyi bizottsági kiküldött és önszántukból 562 állami tisztviselő jelentkezett. A kongresszus költségeire az előirányzott 1300 koronára eddig 753 korona folyt be.

A szászok és az új képviselő választás. A szászoknak egy nagy bizottsága aug. 27-én gyűlést tartott Nagy Szebenben és azon kimondották, hogy csak olyan képviselőt választanak, a ki szász-nemzeti programot ad és a hazai pártok egyikébe se lép be. A szászok tehát még mindig a nagy Németország felé húznak; hiába lakják Erdélynek legjobb földjét még sem ragaszkodnak a magyar államhoz, akár csak az olához. Bizony, átláthatnák már egyszer a szászok is, hogy az ők törekvésük csupa álmom, mert Erdélyből sohase csinálnak Szászországot. Ki e hazai földén él ennek zsirjából táplálkozik s mégis külső országok felé húz: az háládatlan gyermeke e hazának.

A máramarosszigeti kiállítás. A máramarosmegyei gazdasági egyesület M.-Maroszigeten fényes gazdasági és házi ipar kiállítást rendezett, melyet aug. 25-én nyitott meg Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter. Beszédében utalt arra a miniszter, hogy az állam igen sokat áldoz ipari célokra, csak hogy a magyar iparnak piacot teremthessen. Máramarosmegyében melynek népe erősen el volt maradva, háromszázezer koronát fordított a hazai ipar előmozdítására. De, aztán a magyar iparosoknak is meg kell ragadni az alkalmat, hogy haladjanak és jó munkáikkal kiszorítsák a külföldi ipart. Örömmel győződött meg, ugymond, a miniszter, hogy ezen kiállítás olyan szépen sikerült. Legyen ez minden megye iparosainak intő szózat, hogy dicséretet szerezhessenek a hazai iparnak.

As országgyűlés berekesztése Szeptember hó 9-én folyt le az országgyűlés ünnepélyes berekesztése. Ezen ünnepélyes szertartáson rendszeren jelen van Ő Felsége a király is. Az eljárás az, hogy a képviselőház és a főrendiház összes tagjai a budai királyi palotába gyülekeznek össze, hogy meghallgassák a berekesztő királyi trónbeszédet. A képviselőkön és minisztereken kívül jelen vannak még az udvari méltóságok képviselői. Nevezetesen: a hercegprímás; a főlovászmester jelenleg gr. Széchenyi Gyula, a főkamrármester gr. Andrassy Aladár; a fő pohárnok gr. Festetich Tasziló, a fő ajtonálló mester gr. Bánffy György, a főudvarmester br. Bánffy Dezső, a két korona ör: br. Radvánszky Béla (prot.) és gr. Széchenyi Béla (kath.), gr. Pálffy Andor testőr kapitány. Egy pápista püspök az apostoli keresztet és a fő lovászmester az ország kardját szokta ilyenkor tartani. Mikor a királyi trón teremben mind összegyülekeznek: akkor jelenik meg Ő felsége a *Gotterhalte* hangjai mellett, s a királyi trónuson leülve, feltett kalppal mondja el a királyi bezáró trónbeszédet, melyet rendszeren a miniszterelnök készít el és akkor nyújt át a királynak.

A trónbeszédben a király megemlékezik általában az elvégzett munkáról, a hozott és szentesített törvényekről és az ország külpolitikai állapotáról. Végül megdicséri a törvényhozókat és elbocsátja. Így volt az idén is. Ezután az egész gyülekezet az udvari kápolnába vonult át, hol a hercegprímás misét szolgáltatott. A lefolyt országgyűlési szakasz alatt 183. törvényt hoztak és szentesített a király. Összesen 729 ülést tartottak. Legtöbbször beszélt Széll Kálmán miniszterelnök, aki 485 beszédet mondott. Ezután következik Polonyi Géza, ki 405 ízben beszélt. Harmadik helyen br. Bánffy Dezső áll, ki 342 beszédet mondott. Kiválnak még Lukács László pénzügyminiszter 246 beszéddel, Kossuth Ferencz 242 beszéddel, Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter 208 beszéddel. Összesen 309 képviselő beszélt 5 év alatt, míg vagy 150 mélységesen hallgatott. Ezek majd a jövő szezonban fognak beszélni, ha megválasztják. Az új képviselő választások október 1-10 napjain lesznek!

Világkrónika.

Egyházak a béke érdekében. Angliának három legnagyobb hitfelekezete: az anglikánus, a szabad egyház és a római katolikus egyház közös felhívást szerkesztett a béke helyreállítása érdekében. A felhívás így szól: Mi alulirottak kötelességünknek tartjuk ama hitünknek kifejezést adni, 1. hogy az igazságérzet szerint egy államnak nagysága nem annak terület nagyobbításától függ; 2. hogy az államban az erkölcsi törvények úgy a népeket, mint az egyeseket is kötelezik; 3. hogy minden hódítás ellenkezik Jézus Krisztus tanaival, a melyek értelmében mi az ő nevében, mint, a ki a szerencsétlent vigasztalta, a foglyok szabadságát hirdette, kívánjuk, hogy a búroknak olyan békeajánlatokat tegyenek, a mit ezek méltóságuk sérelme nélkül elfogadhatnak. A felhívást sok ezer ember írta alá. De, hogy lesz-e látatja, az később válik meg.

Hányan vannak a búr háboruban? Angol jelentések szerint, július végén a transvaali összevont táborokban összesen 64,470 személy volt, köztük 10,000 férfi, több mint 23,000 asszony és 28,000 gyermek (1-12 éves). Július végéig meghalt 1067 személy köztük 860 gyermek.

Forradalom Perzsiában. Forradalmi szellős híreket hoz a drót a perzsa sáh birodalmából. Azért mozgolódnak a perzsák, mert a kormány nagy kölcsönt vett fel Oroszországtól, s fedezetül zálogba tette az országnak egy részét.

Gyilkossági kísérlet. A északamerikai egyesült államok elnöke Mac Kinley ellen Buffaló városban gyilkossági kísérletet követett el egy anarchista. Az elnök a kiállítást nyitotta meg és mikor a küldöttségek vonultak el előtte, a sokaság közül közelébe furkózott egy anarchista és zsebkezdőbe csavart revolverből kétszer rálőtt. A lövések nem okoztak halált, de igen súlyos természetűek. Bizony rossz napok járnak az uralkodókra!

A kínai háborúnak utolsó eseménye Ber-

linben folyt le. Tudvalevőleg a békekötésnek egyik pontja az volt, hogy egy kínai főherceg bocsánatot kér Németországtól, miért a német követet Pekingben meggyilkolták. A kínai császár édes testvérét, Csun herceget küldötte el fényes kísérettel bocsánat kérésre. És küldött a német császárnak sárga selyem papíron sajátkezű aláírásával egy szép engesztelő levelet. Vilmos császár nagyon hidegen fogadta a küldöttséget, a mi abból is kitetszik, hogy mikor a császári palotába vonult fel a sorfalat álló katonaság nem tisztelgett előtte, a mint ez egyébkor szokásban van. Ezzel aztán szent a békesség, de hogy meddig: azt senki sem tudja!

Krónikás.

Mai képünkhöz.

Mai képünk Ő Felségét, *I. Ferencz József* magyar királyt mutatja, a mint az éppen most folyó *pécsi* hadgyakorlatot nézi egy dombtetőről. Mint látszik, egészen el van merülve. Élénk figyelemmel kíséri, hogy a sok-sok ezer emberből álló hadtestek, hogyan vonulnak fel egymás ellen. Mérlegeli a hadvezérek ügyességét a vezérletben. Megette egész táborkara, a legkiválóbb és legokosabb katonák, kik a vezérkarhoz tartoznak. Ezek is vizsgálják, vigyáznak, jegyeznek, mert ha vége lesz a gyakorlatnak, a király elnöklése alatt tartandó tanácskozáson el kell mondaniok, hogy jó volt-e vagy nem a vezénylet s mi volt jó, mi rossz?

A szegény legénység pedig izzad, fárad hol hegyen fel, hol völgyön elé, sokhelyt taposva a földmives vetését, gabonáját. Sok pénzzel fizetik meg az okozott károkat. Sok ember pusztul el, ló megy kárba a gyakorlatoknál. Hanem a háboru komoly dolog s arra az előkészület sem lehet gyermekjáték. Mikor jön el az idő, hogy a háboruk megszűnjenek? Csak, ha az Isten országa száll le a földre az ő békességével! Sokan ezt ábrándnak tartják csupán; de mi valljuk, hogy a Krisztus diadalmaskodni fog a világ felett. Akkor minden öldöklésnek s a háborunak is vége lesz. Adja Isten — mihamarább!

Egyházi élet.

As 1848. évi XX. törvénycikk. Az őszi egyházmegyei közgyűlések majdnem kivétel nélkül foglalkoznak az 1848. évi XX. törvénycikk végrehajtásának kérdésével, mely a hazai bevett vallásfelekezetek egyenlőségéről és állami ellátásáról szól. Legutóbb a nagy-szalontai ref. egyházmegye tárgyalta ezt a törvénycíkket és ki-mondotta, hogy az egyházi szükségletek fedezésére az 1848. évi XX. törvénycikk szellemében — a vallási egyenlőség és viszonyosság elvénél fogva, de az egyes vallásfelekezetek különböző természetének és szervezetének kellő figyelembevételével — államsegély bocsáttassék a magyar ev. ref. egyház egyetemének rendelkezésére és pedig az egyház autonom jogának teljes fenntar-

tásával és nem esetről esetre megszavazandó budgettételben, hanem egyszermindenkorra szóló országos törvényben. Különösebb jelentőséget az kölcsönöz ennek a határozatnak, hogy hozzájárult ahhoz *Tisza Kálmán* is két fiával gróf *Tisza István*nal és gróf *Tisza Kálmán*nal.

Örvendetes jelenség. A szilágyszolnoki egyházmegye esperese, *Viski Pál* kinyomatta a mult évről szóló esperesi jelentését és abból azon örvendetes jelenséget láthatjuk, hogy Szilágyban hódít a protestántizmus. Ugyanis, az 1900-ik esztendőben 1306. lélek tért át a református vallásra, míg tőlünk csak 22 lélek távozott el. Lobogtassák csak bátran és rendületlenül református testvéreink a protestántizmus zászlóját, ne engedjék magokat megtévesztetni és elcsábítani a hamis próféták által, mert ha hivek és erősek maradunk a hitben: elvégre is csak győzedelmeskedik a református vallás széles e hazában. E győzelemért imádkozzunk!

Vegyes házasságok. A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása szerint Magyarországon ez év június havában összesen 11.143 házasság kötött. Ebből tiszta ev. ref. 855, ág. hitv. evang. 526 és vegyes házasság 1360. A születendő gyermekek vallására nézve történt meg-egyezések alapján az ev. ref. egyház a róm. kat. egyházzal szemben 40 esetben veszteséget szenvedett s más egyházakkal szemben 2 esetben volt nyereség. Az ág. h. ev. egyház vesztesége volt a róm. kat. egyházzal szemben: 29. nyeresége semmi, s ezek szerint a róm. kat. egyház a két protestáns egyházzal szemben 69 házassági esetben nyert előnyt a születendő gyermekek vallására nézve.

Terjed a református vallás Horvátországban is. A horvátok püspöke, *Strossmayer* nem engedi, hogy a Horvátországban lakó katolikus magyarok gyermekei magyar iskolába járjanak. Ezért az ott lakó magyarok közül nagyon sokan készülnek áttérni a református vallásra; különösen sok magyar vasuti hivatalnok készül ott hagyni a pápás egyházat, hogy családjá magyarságát megmentse. Lám! így tesz a pápás egyház. Nincs nem is lehet más egyház, mely a nemzetéhez olyan hű legyen, mint a református.

Debreczen Alsó-Járért. Az erdélyi egyházkerületől olyan távol eső debreczeni reformátusok, hallván arról, hogy az Erdélyben levő alsó-járai református egyháznak, nagy szüksége lenne urasztalára való edényekre, maguk között részben készpénzt, részben urasztalára való tárgyakat gyűjtve az alsó-járai ekklezsiát ellátták urasztali edényekkel. Áldja meg a jó Isten a debreczenieket ezen nemes cselekedetükért. Bizony, szükséges volna kisded egyházaink támogatására ilyen gondot fordítanunk.

Maros-Szent-Királyon fényesen sikerült tánczvigalmat rendezett az egyház a végből, hogy roskadozó templomának felépítésére pénzt gyűjtson. A tánczmulatság 346 korona 32 fillér jövedelmet adott, a mit a maros-szt.-királyi egyház temploma építési alapját gyarapítja.

Vegyes hírek.

Hegedüs miniszter és a magyar prédikáció. Mikor Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter Máramarosszigetre ment, hogy a kiállítást megnyissa, a *huszti* állomáson beszédbe elegyedett a tisztelgő falusi emberekkel, kik mindnyájan jó magyarsággal feleltek kérdéseire. Végül a miniszter azt kérdi tőlük:

— Hát magyar prédikációt hallanak-e néha?

Mély hallgatás a felelet nemcsak a ruténok, de a körülálló urak részéről is

— Itt van-e lelkészük? kérdi tovább Hegedüs.

— Nincs, mert beteg, — jelenti a főszolga-bíró, de a káplánja itt van.

— Prédikál néha magyarul is ezeknek az embereknek, tisztelendő ur? — fordult most a miniszter a káplánhoz

— Nem. A prédikáció is rutén nyelven történik.

— És miért?

— Mert . . . mert . . . nem értenek magyarul, kegyelmes uram, — szolt a sarokba szorított tisztelendő

— Lássá tisztelendő ur, ez nem egészen így van, hiszen ezek az emberek most velem mind magyarul beszéltek! fejezte be az incidenszt a miniszter a körülálló lelkes éljenzése között.

Kossuth Lajos anyja hamvainak hazaszállítása. Kossuth Lászlónénak, Kossuth Lajos édes anyjának hamvai tudvalevőleg Brüsszelben nyugszanak. Most a főváros hazafias polgárai mozgalmat indítottak az iránt, hogy e hamvak hazaszállittassanak.

Király és tiszt. Az olasz király a napokban sötét szemüveget viselve, automobilon tett kirándulást. Egy sáncz előtt találkozott egy tüzérkapitánynyal és beszédbe elegyedett vele. A sánczról kérdezősködött, de olyan behatóan, hogy a kapitány végre azt mondta.

— Uram, engedjen meg, eleget feleltem a kérdéseire, többet már nem mondhatok

— Csak mondjon bátran többet, én diszkrét ember vagyok.

— Azt már nem teszem.

— Tegyen nálam kivételt.

— Hát miért? Kicsoda az ur?

— Én az ön királya vagyok.

Ezzel mosolyogva levette fekete szemüvegét. A kapitány nagy zavarban volt, de a király megdicsérte őt kötelességtudó katonai magatartásáért.

Hamis eskü. Szamosujvárt mult pénteken Marosán Jakab munkás felesége kenyeret vásárolt a piacon; egy koronát nyújtott át a kofának, hogy abból vonja le a kenyér árát és adjon vissza 60 fillért. A kofa azonban átvette a koronát: «Most van pénze, hát fizesse meg a tartozását» szavakkal kérte Marosánnét tartozásának kiegyenlítésére. Marosánné «Az Isten vegye el a szemem világát, ha az enyém a pénz» esküvel akart megmenekedni a kofától. Azonban alig hogy e szavakat kimondta, elejtette hóna alól a kenyeret s az egy mellette álló forró zsirral tele

serpenyőbe esve, a zsir szeme közé fröcscsent. Orvosi kezelés alatt áll most a szerencsétlen asszony, de kevés remény van hozzá, hogy még ez életben megláthassa két kis gyermekét.

Két millió magyar idegenben. Nagyon szomorú adatokat gyűjtött össze a külföldön élő magyarságról egyik Berlinben élő hazánfia Kitudódik belőle, hogy a világ minden részén szét-szórta élő magyarok száma megközelíti a két milliót. Amerikának minden államában vannak magyarok, számuk 965 ezer, Romániában 370 ezer, Ausztriában 216 ezer, Horvátországban 130 ezer, azonkívül Európa minden államába élnek kisebb-nagyobb számban tőlünk elszakadt honfitársaink.

Megtámadott biblia árusító. Nem régiben Fritsch Károly brassói biblia árusító két fiával Fogaras vidékén járt és ott egyik faluban az oláhok megtámadták. Ugy-e tolvaj magyarok vagytok? förmedtek rá a támadók. A biblia áruló fiaival csak nehezen szabadult ki az oláhok kezei közül.

Goldis aradi görög-keleti püspök, mikor ezelőtt két és fél esztendővel elfoglalta hivatalát nagy ünnepségek keretében kifejtette, hogy mi neki, mint püspöknek a célja. Akkor azt mondta Goldis, hogy ő a magyarokkal, mint magyar alattvaló jó viszonyban lesz, de úgy látszik, hogy erről a mondásáról azóta megfeledkezett, mert most Boksán Mózes aradi esperest, ki egy derék, magyar érzelmű ember, elakarja csapni hivatalából. Boksán Wlassics miniszterhez fordult segítségért. Szép, ha valaki — legyen bár püspök, — nem feledkezik el szaváról.

Buddha csontja. Nagyérdekű leletre bukkantak Indiában, Kistna kerületben Bhaltripolu közelében. Ásatások alkalmával egy hatalmas, 3 méter átmérőjű gránit-golyót találtak, melyen még látszottak a régi aranyozás nyomai is, a mely a rajta levő felírás tanúsága szerint Kr. e. 250-ből való és belsejében Buddhának, a buddhista vallás megalapítójának, egy csontdarabját tartalmazza. És csakugyan, mikor a két félgömbtől összetett golyót szétnyitották, belsejében egy kisebb golyót, ebben pedig egy 5 cm átmérőjű kristálygolyót találtak, a mely egy kis csontdarabot vesz körül. Tekintve, hogy a legendák és a régi följegyzések szerint Buddha csontvázát a tanítványok felosztották egymás között, nem valószínű, hogy a kis csontdarab csakugyan a buddhizmus alapítójának testéből való. A nagyértékű lelet körül különben már megindult a harcz. A kormányzó a sziámi királynak akarta adni, mint annak az uralkodónak, a kinek legtöbb buddhista alattvalója van, az indiai buddhista papok azonban egyik főkolostoruk számára reklamálják a csontot. Egyelőre az ereklje tehát még per alatt van.